

3.7.2025

1 (4)

Lähettilä

wpd Suomi Oy
Keilaranta 19
02150 ESPOO

Asianumero: VN/26856/2023

Luonnos hallituksen esitykseksi eduskunnalle uudeksi alueidenkäyttölainsiksi

Wpd Suomi Oy (myöhemmin wpd Suomi) kiittää mahdollisuudesta lausua luonnoksesta hallituksen esitykseksi alueidenkäyttölainsiksi (myöhemmin luonnos).

Wpd Suomi kuuluu kansainväliseen wpd-konserniin, joka on erikoistunut tuuli- ja aurinkovoiman kehittämiseen. Yhtiö on toiminut uusiutuvan energian alalla jo vuodesta 1996 ja se toimii 33 maassa. Suomessa wpd on toiminut vuodesta 2007, jonne se on rakentanut seitsemän tuulivoimapuistoa. Wpd Suomi on yksi pisimpään Suomessa toiminut tuulivoiman kehittäjä.

Wpd Suomi on perehtynyt luonnokseen hallituksen esitykseksi eduskunnalle uudeksi alueidenkäyttölainsiksi ja esittää seuraavassa mielipiteensä luonnoksesta.

Luonnoksessa on ehdotettu lisättäväksi tuulivoimalan ja asutuksen välistä vähimmäisetäisyyttä koskeva säännös (68 §). Sen mukaan tuulivoimalan vähimmäisetäisyyden olemassa oleviin asuinrakennuksiin ja rakentamisluvan saaneisiin asuinrakennuspaikkoihin sekä voimassa olevassa yleis- tai asemakaavassa osoitettuihin asuinrakennuspaikkoihin olisi oltava 8 x tuulivoimalan kokonaiskorkeus, jos tuulivoimayleiskaava ei sijoitu maakuntakaavassa osoitetulle tuulivoimaloiden alueelle. Asuinrakennuksilla tarkoitettaisiin sekä pysyvään asumiseen että loma-asumiseen tarkoitettuja rakennuksia. Wpd Suomi haluaa tuoda esiin syvän huolensa luonnoksessa esitetystä 8 x kokonaiskorkeuteen perustuvasta suojaetäisyydestä. Kyseinen määräys olisi huomattava kiristys nykykäytäntöihin verrattuna ja vaarantaisi vakavasti uusien tuulivoimahankkeiden toteutuksen Suomessa.

Suomen sähköntarve ja maatuulivoiman keskeinen rooli

Sähkönkulutuksen ennustetaan lähes kaksinkertaistuvan nykyisestä > 80 TWh:n vuotuisen kulutukseen Suomessa seuraavan kymmenen vuoden aikana. Taustalla ovat erityisesti teollisuuden sähköistyminen ja suuret vihreän siirtymän investoinnit. Nämä investoinnit tarvitsevat

3.7.2025

2 (4)

kustannustehokasta, päästötöntä ja uusiutuvaa sähköä. Tällä hetkellä ainoa sähkön tuotantomuoto, joka pystyy vastaamaan kasvavaan kysyntään ja pitämään sähkön hinnan edullisena sekä mittakaavan että nopeuden osalta, on maatuulivoima. Julkisuudessa vaihtoehtoisena sähkön tuotantomuotona on tuotu esille ydinvoima, joka ei kuitenkaan ehdi seuraavan 10 vuoden aikana tapahtuvaan vihreään siirtymään. Lisäksi ydinvoima on tuotantomuotona kallis verrattuna maatuulivoimaan, koska se vaatii jonkinlaista tukimekanismia. Maatuulivoima on markkinaehtoisesti toteutuvaa.

Suomen talous tarvitsee suuria teollisia investointeja, ja maatuulivoima on niiden keskeisin mahdollistaja. Useat toimijat ovat jo sitoneet investointipäätöksensä Suomen luotettavaan sähköverkkoon ja erityisesti maatuulivoiman tarjoamaan edulliseen sähkөөn. Emme voi, kuten vanha sanonta kuuluu, sahata oksaa jolla istumme.

EU-linjaukset ja Suomen omat tavoitteet

Maailman kriisitilanteiden seurauksena Euroopan unioni on korostanut uusiutuvan energian hankkeiden kiihdyttämisen ja laajentamisen tärkeyttä muun muassa RED III -direktiivissä sekä ilmasto- ja energiapaketeissa. Taustalla ovat sekä ilmastotavoitteet että energian omavaraisuuden, huoltovarmuuden ja riippumattomuuden vahvistaminen. Myös Suomi on sitoutunut näihin tavoitteisiin. Hallitusohjelmassa todetaan, että Suomesta pyritään tekemään puhtaan energian ja ilmastojalanjäljen edelläkävijä. Samalla hallitus on sitoutunut kaksinkertaistamaan puhtaan sähkön tuotannon ja kehittämään tuulivoiman toimintaedellytyksiä.

Esitetty suojaetäisyys on räikeässä ristiriidassa näiden kansallisten ja EU-tason linjausten kanssa. Vastaavaa suojaetäisyysskäytäntöä ei maksimikorkeuden eikä metrimäärän suhteen ole käytössä missään EU-jäsenmaassa.

Ympäristövaikutusten arviointi ja paikallinen vuorovaikutus

Wpd Suomi on kehittänyt hankkeilleen pitkäjänteisesti avoimia ja laadukkaita ympäristövaikutusten arviointiprosesseja. Suomen kaavoitus-, lupa- ja YVA-järjestelmä on perusteellisempi ja korkeatasoisempi kuin koskaan aiemmin, ja se on myös selvitysten kattavuuden kannalta Euroopan parhaimmistoa. Järjestelmä mahdollistaa laajan vuorovaikutuksen paikallisten asukkaiden kanssa, huomioi paikalliset olosuhteet sekä takaa kestävä kehityksen.

Luonnoksessa esitetty suojaetäisyys ei perustu mihinkään tosiasiallisiin vaikutuksiin - toisin kuin kaavoituksen ja luvituksen yhteydessä toteutettava kattava ympäristövaikutusten arviointi, joka perustuu hankkeen perusteellisesti arvioituihin vaikutuksiin.

On merkillepantavaa, ettei tuulivoimahankkeisiin liittyvä vastustus ole poikkeuksellista verrattuna muihin yhteiskunnallisiin hankkeisiin: kaikissa yhteiskunnan infrahankkeissa on sekä kannattajia että kriitikoita. Infrahankkeiden ympäristövaikutukset koetaan ensisijaisesti paikallisesti, ei

valtakunnallisesti, ja tuulivoima ei ole tässä poikkeus. Kokemuksemme mukaan alueilla, joissa tuulivoimaa on rakennettu ja suunniteltu huolellisesti, paikallinen hyväksyttävyyden on hyvä ja myös paranee ajan myötä.

Kiinteän suojaetäisyyden ongelmat

Kiinteän, koko maan kattavan suojaetäisyyden säätäminen lakitasolla ei huomioi hankealueiden paikallisia erityispiirteitä. Esitetty 8 x voimalan kokonaiskorkeus vastaa käytännössä lähes kolmen kilometrin etäisyyttä. Se ylittää selvästi asiantuntijaselvitysten, kuten FCG:n (2024)¹, suositteleman 800–1000 metrin etäisyyden, joka on todettu riittäväksi asumisviihtyvyyden, terveyden ja sähköntuotannon edellytysten turvaamiseen. Edellä mainittu etäisyys on myös hyvin yleinen alan hankkeissa Euroopassa. Toisaalta kiinteitä suojaetäisyyksiä ei ole otettu käyttöön yleisesti Euroopan maissa, vaikka tuulivoimaa on rakennettu huomattavan pidempään ja tiheämpään kuin Suomessa. Lisäksi esitetty 8 x maksimikorkeus ei perustu mihinkään tieteelliseen selvitykseen ja/tai tutkimukseen, vaan kyseessä on puhtaasti arvattu arvo/määrä.

Luonnoksen 68 §:n 3 momentissa esitetty kaikkien maanomistajien ja maanvuokraoikeuden haltijoiden suostumus vähimmäisetäisyydestä poikkeamiseksi on mahdotonta saavuttaa. Suomen kiinteistö rakenne on paikoin kovin tiheää, ja jo kilometrin matkalla kiinteistöjen määrä voi olla kymmeniä ja maanomistajia satoja. Yksikin vastustaja riittää siihen, ettei suostumusmenettelyä voida käyttää. Jos kymmenien tai satojen maanomistajien suostumus jossain hankkeessa saataisiinkin, se nostaisi kustannuksia ja myytävän sähkön hintaa, ja muuttaisi ostajien halukkuuteen tehdä pitkäaikaisia sähkönostosopimuksia.

Hankekehityksen investointihalukkuus uhkaa tyrehtyä

Haluamme tuoda esiin vakavan huolestumme siitä, miten esitetty valtakunnallinen suojaetäisyyssäännös vaikuttaa uusiutuvan energian hankekehitykseen ja erityisesti hankekehittäjien mahdollisuuteen suunnitella uusia tuulivoimahankkeita. Kyseinen tosiasiallinen vaikutuksiin perustumaton määräys myös antaisi ulkomaisille sijoittajille signaalin epävakasta sekä poukkoilevasta investointiympäristöstä, joka olisi Suomelle vahingollista etenkin kotimaisten sijoittajien määrän ollessa rajattu.

Varsinkin maakuntakaavaprosessin hitautta ajatellen hankekehitys on tähän mennessä ollut mahdollista aloittaa melko riskittä ilman maakuntakaavamerkintää, luottaen siihen, että vaikka kaavamerkintää ei myöhemminkään saataisi, hanke voidaan tarvittaessa toteuttaa pienempänä, maakuntakaavakynnyksen alittavana kokonaisuutena. Tällöin hanke on voinut edetä joustavasti

¹ Tuulivoiman ja asutuksen välisen etäisyyssääntelyn taloudellisten vaikutusten arviointi. Raportti. Ympäristöministeriö. Finnish Consulting Group Oy 13.12.2024.

3.7.2025

4 (4)

kunnan kaavoitus- ja lupaprosessien kautta, mikäli hankkeen valtakunnalliset, alueelliset ja paikalliset hyödyt sekä haitat on voitu osoittaa perusteellisesti ja hyväksyttävällä tavalla.

Uusi sääntely muuttaisi tämän lähtökohdan perusteellisesti. Mikäli hankkeella ei ole maakuntakaavamerkintää ja suojaetäisyyksien vuoksi sille ei löydy soveltuvaa aluetta, hanketta ei voida viedä eteenpäin edes pienemmässä mittakaavassa. Se tarkoittaa, että hankkeiden kehittäminen puhtaalta pöydältä, kuten suuri osa tähän mennessä tehdyistä maatuulivoimahankkeista maakuntakaavoituksen hitauden takia, käy mahdottomaksi. Hankekehitykseen investoidut merkittävät resurssit saattavat toisin sanoen valua täysin hukkaan, mikä heikentää merkittävästi koko toimialan motivaatiota aloittaa uusien hankkeiden suunnittelun Suomessa.

On tärkeää huomata, että ongelma ei ole siis pelkästään alueen paikalliset erityispiirteet huomiotta jättävän suojaetäisyyden mittakaavassa, vaan myös siinä, että maakuntakaavoitusprosessit ovat hitaita, raskaita ja ennakoimattomia. Kun nämä kaksi tekijää yhdistyvät, vaikutukset hankekehitykseen ovat erityisen haitallisia. Kyse ei ole enää yksittäisten hankkeiden kariutumisesta, vaan koko maatuulivoiman kehityksen kaventumisesta merkittävästi.

Edellä sanotusta seuraa, että uusien hankkeiden käynnistäminen tulee vähentymään merkittävästi ja pahimmassa tapauksessa tulee jopa johtamaan hankekehitysyhtiöiden vetäytymiseen Suomesta sekä yhtiöiden toimintaedellytysten heikentymiseen. On selvää, että tämä kehitys ei ole linjassa hallitusohjelman, kansallisten ilmastotavoitteiden eikä energiaomavaraisuuden vahvistamisen kanssa.

Wpd Suomi vastustaa näiltä osin voimakkaasti luonnoksen esitystä siitä, että olemassa oleviin asuinrakennuksiin ja rakentamisluvan saaneisiin asuinrakennuspaikkoihin sekä voimassa olevassa yleis- tai asemakaavassa osoitettuihin asuinrakennuspaikkoihin olisi oltava 8 x tuulivoimalan kokonaiskorkeus, jos tuulivoimayleiskaava ei sijoitu maakuntakaavassa osoitetulle tuulivoimaloiden alueelle. Riskinä on, että Suomi menettää houkuttelevuutensa puhtaan teollisuuden investointikohteena juuri nyt, kun vihreän siirtymän hankkeita on suunnitelmissa paljon, joista osa on jo investointipäätöksen äärellä loppujen tullessa muutaman lähivuoden aikana tulevat investointikypsiksi.

Heikki Peltomaa
toimitusjohtaja
wpd Suomi